

BÖLÜM 3

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÇALIŞMA ALANLARINDA İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ

Enise SÜRÜCÜ¹
Safiye ÖZVURMAZ²

GİRİŞ

COVID-19 dünya tarihinde 2. Dünya Savaşı'ndan sonra gelen en büyük küresel kriz olarak nitelendirilmektedir. 31 Aralık 2019 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Çin Ülke Ofisi tarafından Çin'in Hubei eyaletinin Wuhan şehrinde 'etiyojisi bilinmeyen pnömoni' vakalarının bildirildiğine dair ilk raporu yayımlandı. İlk teşhis edilen vakaların arasında Wuhan'da ki Huanan Deniz Ürünleri Pazarı'nın ortak bir bağlantı oluşturduğu belirlenmiştir¹. Etkene dair ilk gelişme olarak 7 Ocak 2020'de daha önce insanlarda tespit edilmemiş yeni bir Koronavirüs çeşidi izole edilerek 2019-nCoV olarak tanımlanmıştır. Sonrasında DSÖ 10 Ocak 2020'de SARS ve MERS benzerliğine ilişkin koronavirüs konulu ilk kılavuzunu yayımladı².

İlk imparte vaka 13 Ocak'ta Tayland'da ve sonrasında Japonya, Güney Kore ve Amerika'da yeni vakalar görülmeye devam etti³. Ocak ayının sonuna doğru koronavirüs dünyanın dört bir yanında ülkelere sıçradı ve salgın kamuoyu ile paylaşıldı. 30 Ocak 2020'de DSÖ 2019-nCoV'u uluslararası öneme sahip 6. Halk Sağlığı Acil Durumu olarak ilan etti. 7 Mart 2020 tarihinde virüs 100 ülkeye yayıldı. 11 Mart 2020 tarihinde DSÖ tarafından Koronavirüs Pandemisi ilan edildi². Ülkemizde ilk vaka 11 Mart 2020 tarihinde bildirilmiş olup aynı tarihte dünya genelinde 169.340 vaka ve 4648 ölüm rapor edilmiştir.

Havayolu transferinin engellenmesiyle başlayan süreç ülke içi hareket kısıtlamaları, toplu alan faaliyetlerinin durdurulması ve beraberinde ticari ve temel olmayan üretim faaliyetlerinin durdurulmasıyla devam etmiştir. 7 Nisan 2020 tarihinde ABD ve Fransa günlük en yüksek ölüm sayısını bildirirken virüsün ortaya ilk çıktığı Wuhan kentinde karantina önlemleri kaldırıldı.

¹ Doktora Öğrencisi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, eniseyuce92@gmail.com

² Doç. Dr., Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, sozvurmaz@hotmail.com

Pandemi sürecinde çalışma alanlarına yönelik olarak yetkili kuruluşlar tarafından önleyici kılavuzlar primer, sekonder ve tersiyer önlemler başlıkları altında oluşturulmaktadır. Süreç yönetiminde iş sağlığı ve güvenliği birimi temel faaliyetlerini pandemi acil durumu koşullarına göre revize ederek işverene rehberlik, salgına ilişkin risk değerlendirmesi, çalışanlar arasında sağlık gözetimi sağlaması ve enfeksiyona ilişkin güncel verilerle eğitim, bilgilendirme ve kayıt faaliyetlerini yürütmesi ve pandemi süreç kontrolüne ilişkin toplum sağlığı birimlerinde iş sağlığı ve güvenliği birim yetkilileri ile eşgüdümlü çalışmaların düzenlenmesi ve diğer ilgili kuruluşlarla iş birliği halinde bulunulması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Sağlık Bakanlığı. (2020). Covid 19 Bilgilendirme Sayfası. 15/07/2021 tarihinde <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html> adresinden erişildi.
2. World Health Organization. (2021). Coronavirus disease pandemic. 10/07/2021 tarihinde <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019> adresinden erişildi.
3. Zhou, F, Yu, T, Du, R. Clinical course and risk factors for mortality of adult in patients with COVID-19 in Wuhan, China: a retrospective cohort study. *Lancet*, 2020, 385 (10229)1054-62. doi: 10.1016/S0140-6736(20)30566-3
4. World Health Organization. (2007). World Health Assembly Closes. 10/07/2021 tarihinde <https://www.who.int/news/item/23-05-2007-world-health-assembly-closes> adresinden erişildi.
5. Yu, P, Zhu, J, Zhang, Z. A familial cluster of associated with the 2019 Novel Coronavirus indicating possible person-to-person transmission during the incubation period. *The Journal of Infectious Diseases*, 2020, 221(11), 1757-61. doi/10.1093/infdis/jiaa077
6. Aksoy, Ş, Mamatoğlu, N. COVID 19 Salgın döneminde örgütlerde güvenlik ikliminin iş güvenliği uzmanları perspektifinden değerlendirilmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 2020, 7(5)26-37
7. Sinclair, RR, Allen, T, Barber, L. Occupational Health science in the time of COVID 19: Now more than ever. *Occupational Health Science*, 2020, 1-22. doi.org/10.1007/s41542-020-00064-3
8. Kim, YJ, Kang, SW. The quality of life, psychological Health, and occupational calling of Korean workers: Differences by the new classes of occupation emerging amid the Covid-19 Pandemic. *International Journal of Enviromental Research and Public Health*, 2020, 17, 5689. doi:10.3390/ijerph17165689
9. Garrido, JCR, Herrero, MTV, Campo, MT. Return to work guidelines for the COVID 19 pandemic. *Occupational Medicine*, 2020, 70, 300-5. doi:10.1093/occmed/kqaa099
10. Chen, H, Gua, J, Wang, C. Clinical characteristics and intrauterine vertical transmission potential of COVID-19 infection in nine pregnant women: a retrospective review of medical records. *The Lancet*. 2020, 395, (10226)809-15
11. Faasse, K, Newby, J. Public perceptions of COVID-19 in Australia: perceived risk, knowledge, Health-protective behaviours, and vaccine intentions. *Frontiers in Psychology*, 2020, doi.org/10.3389/fpsyg.2020.551004
12. Okuhara, T, Okada, H, Kiuchi, T. Examining persuasive message type to encourage staying at home during the COVID-19 pandemic and social lockdown: A randomized controlled study in Japan. *Patient Education and Counseling*, 2020, 2588-93.
13. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2020). İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2020 Ocak ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ. 01/07/2021 tarihinde <https://ailevecalisma.gov.tr/media/35790/2020-ocak.pdf> adresinden erişildi.
14. Rençber, SY. Bir Tekstil Fabrikasında Çalışan İşçilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Konusundaki Bilgi Düzeyleri ve Sağlık Risklerinin Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, 2019, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Diyarbakır.
15. Bilir, N. (2019). İş Sağlığı ve Güvenliği. N. Bilir (Ed.), İş Sağlığı ve Güvenliğinde Genel İlkeler-Uygulama İlkeleri içinde (2. bs., ss. 1-47). Ankara: Güneş Tıp Kitapevleri.

16. International Labour Organization. (2020). ILO Monitor: COVID 19 and the World of work, Fifth Edition, Updates estimates and analysis. 13/07/2021 tarihinde https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/briefingnote/wcms_749399.pdf adresinden erişildi.
17. Huang, Y, Zhao, N. Mental Health burden for the public affected by the COVID 19 outbreak in China: Who will be the high risk group?. *Psychology, Health & Medicine*, 2020, 23-34. DOI: 10.1080/13548506.2020.1754438
18. Koh, D, Goh, HP. Occupational Health responses to COVID 19: What lesson can we learn from SARS? *Journal of Occupational Health*, 2020, 00:e12128 1-6. doi.org/10.1002/1348-9585.12128
19. Giorgi, G, Lecca, LI, Alessio, F. COVID 19 Related mental Health effects in the workplace: A narrative review. *International Journal of Enviromental Research and Public Health*, 2020, 17, 7857. doi:10.3390/ijerph17217857
20. Choudhari, R. COVID 19 Pandemic: Mental Health challenges of internal migrant workers of India. *Asian Journal of Psychiatry*, 2020, 54, 102254. doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102254
21. European Agency for Safety and Health at Work. (2009). Workforce diversity and risk assesment: Ensuring everyone is covered. 08/07/2021 tarihinde <https://osha.europa.eu/en/publications/workforce-diversity-and-risk-assessment-ensuring-everyone-covered/view> adresinden erişildi.
22. Caponecchia, C, Mayland, EC. Transitioning to job redesign: improving workplace Health and safety in the COVID-19 Era. *Occupational & Enviromental Medicine*, 2020, 77(12), 868
23. Spinazze, A, Cattaneo, A, Cavello, DM. Covid 19 outbreak in Italy: Protecting worker Health and the response of the Italian Industrial Hygienists Association. *Annals of Work Exposures and Health*, 2020, 1-6. doi: 10.1093/annweh/wxaa044
24. Dennerlein, JT, Burke, L, Sabbath, EL. An integrative total worker Health framework for keeping workers safe and healthy during the COVID 19 pandemic; *Human Factors*, 2020, 62(5), 689-96, DOI:10.1177/0018720820932699
25. Zisook, RE., Monnot, A., Parker, J. Assessing and managing the risks of COVID 19 in the workplace: Applying industrial hygiene (IH)/ occupational and enviromental Health and safety (OEHS) frameworks. *Toxicology and Industrial Health*, 2020, 1-12. doi.org/10.1177%2F0748233720967522
26. International Labour Organization. (2010). ILO List of Occupational Diseases. 15/08/2021 tarihinde https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---safework/documents/publication/wcms_125137.pdf adresinden erişildi.
27. Occupational Safety and Health Administration. (2020). Guidance on preparing workplaces for COVID 19. 09/07/2021 tarihinde <https://www.osha.gov/sites/default/files/publications/OSHA3990.pdf> adresinden erişildi.
28. Marabito, M, Messeri, A, Crisci, A. Heat warning and public Health and workers' Health at the time of COVID 19 Pandemic. *Science of the Total Environment*, 2020, 738, 140347. doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.140347
29. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2020). İşyerlerinde Koronavirüse (COVID 19) Karşı Alınması Gereken Önlemler. 10/08/2021 tarihinde <https://ailevecalisma.gov.tr/media/42182/isyerlerinde-koronaviruse-covid-19-karsi-alinmasi-gereken-onlemler.pdf> adresinden erişildi.
30. Carver, PE, Phillips, J. Novel Coronavirus (COVID 19) *What you need to know. Workplace Health & Safety*, 2020, doi.org/10.1177/2165079920914947
31. Shaw, WS., Main, CJ, Findley, PA. Opening the workplace after COVID 19: What lesson can be learned from return to work research? *Journal of Occupational Rehabilitation*, 2020, 30, 299-302. doi.org/10.1007/s10926-020-09908-9
32. World Health Organization. (2020). Getting your workplace ready for COVID 19: How COVID 19 Spreads. 25/07/2021 tarihinde <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/getting-workplace-ready-for-covid-19.pdf> adresinden erişildi.
33. Sağlık Bakanlığı. (2021). Covid 19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi, Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması; 30/07/2021 tarihinde <https://covid19.saglik.gov.tr/Eklenti/40982/0/covid19-toplumdasalginyonetimirehberipdf.pdf> adresinden erişildi.